

"YASHIL IQTISODIYOT
VA TARAQQIYOT"

IV GLOBAL VA MILLIY IQTISODIYOT TRENDLARI:
"O'ZBEKISTON – 2030" STRATEGIYASI

23-24
OKTYABR

23-24
OCTOBER
2025

2030
UZBEKISTAN
STRATEGY

CONFERENCE "GLOBAL
AND NATIONAL ECONOMIC
TRENDS"

TOSHKENT DAVLAT
IQTISODIYOT UNIVERSITETI

IV
GLOBAL VA
UZBEKISTON –
2030
DUNYO
IQTISODIYOT
STRATEGIYA
"O'ZBEKISTON –
2030"
FORUM

GLOBAL VA MILLIY IQTISODIYOT TRENDLARI:
"O'ZBEKISTON – 2030" STRATEGIYASI

GLOBAL AND NATIONAL ECONOMIC
TRENDS: "UZBEKISTAN-2030" STRATEGY

ГЛОБАЛЬНЫЕ И НАЦИОНАЛЬНЫЕ
ЭКОНОМИЧЕСКИЕ ТЕНДЕНЦИИ:
СТРАТЕГИЯ «УЗБЕКИСТАН –2030»

FORUM

YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT

2025

ELEKTRON ILMIY JURNAL

MAXSUS SON

- MACROECONOMIC STABILITY
- LABOR MARKET IN THE GREEN ECONOMY
- GLOBAL ECONOMY AND INTERNATIONAL ECONOMIC RELATIONS
- GREEN INVESTMENT AND FINANCING
- GREEN TECHNOLOGIES
- ECO-TOURISM
- GREEN INNOVATIONS

CONFERENCE "GLOBAL
AND NATIONAL ECONOMIC
TRENDS"

TASHKENT
STATE
UNIVERSITY OF
ECONOMICS

2nd CONFERENCE
BANKING /
FINANCIAL
DIRECTION
THE PRIVATE

BANK-MOLIYA TIZIMI
VA XUSUSIY SEKTORNI
RIVOJLANTIRISH
YO'NALISHLARI

2030

**TOSHKENT DAVLAT
IQTISODIYOT UNIVERSITETI**

IV GLOBAL VA MILLIY IQTISODIYOT TRENDLARI: “O‘ZBEKISTON – 2030” STRATEGIYASI FORUMI

(MAXSUS SON)

TOSHKENT–2025

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

ISBN: 978-9910-8110-8-1

UO'K: 004.89(575.1)(062)

KBK: 32.813(5O')ya1

T 97

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoira Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayeich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayeich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow))
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyea Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Rakhimovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va
taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

INNOVATSION SIYOSATNI AMALGA OSHIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI – OLIY TA'LIM TRANSFORMATSIYASI, RAQAMLI MODERNIZATSIYA VA BARQAROR RIVOJLANISH OMILLARI.....	13
Sharipov Kongratbay Avezimbetovich	
O'ZBEKISTON YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISHI: ZARURAT, MAQSADI VA AYRIM MUAMMOLARI, YECHIMLAR	16
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna	
FAN, TA'LIM VA ISHLAB CHIQARISHDAGI SO'NGGI TENDENSIYALAR VA INNOVATSIYALAR	25
To'ychiyev Olimjon Alijonovich	
QURILISH TASHKILOTLARIDA KREDITGA LAYOQATLILIKNI BAHOLASHNI RAQAMLASHTIRISH	30
Mavlanov Normo'min Normamatovich	
BUDJET TASHKILOTLARIDA DAVLAT XARIDLARINI SAMARALI TASHKIL ETISHDA ELEKTRON SAVDOLARNING AHAMIYATI.....	37
Turabov Sarvar Abdumalikovich	
O'ZBEKISTONNI MINTAQAVIY TA'LIM VA ILM-FAN HABIGA AYLANTIRISHNING ISTIQBOLLI YO'NALISHLARI	41
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li	
HUDUDIY RIVOJLANISH STRATEGIYALARIGA INNOVATSION KOMPONENTLARNI INTEGRATSIYA QILISH USULLARI	46
Muminov Fazliddin Xusniddin o'g'li	
OROL DENGIZI MEROSI: EKOLOGIK FOJIANI BARQAROR EKOTURIZM IMKONIYATLARIGA AYLANTIRISH	52
Zufarova Nozima	
KORXONALARNING YASHIL MARKETING STRATEGIYASINI ISHLAB CHIQISH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH.....	60
Ergashxodjayeva Shaxnoza Djasurovna	
O'ZBEKISTONDA ISHCHI KUCHI BOZORINING TAKRORIY AMAL QILISHINING NAZARIY JIHATLARI	66
Mamaraximov B.E.	
BANK-MOLIYA TIZIMIDA QIMMATLI QOG'OZLAR VA MOLIYAVIY INSTRUMENTLARDAN FOYDALANISH ORQALI GAROV DIVERSIFIKATSIYASINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	70
Xolbozorov Husniddin Norbek o'g'li	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA TO'QIMACHILIK SANOATIDA MARKETINGNING INNOVATSION KONSEPSIYALARI.....	76
Jumayev Olimjon Sadulloyevich, Axmedova Shoxsanam Sindbod qizi	
SAVDO KORXONALARIDA EKOLOGIK MAHSULOTLARNI TARG'IB QILISH VA SOTISHNI RAG'BATLANTIRISH USULLARI	84
Jalalova Dildora Jamolovna	
DIRECTIONS OF FORMING AND PROVIDING A COMPETITIVE EXPORT-ORIENTED ECONOMY IN UZBEKISTAN	87
Asatullaev Khurshid Sunatullaevich, Nasirkhodjaeva Dilafruz Sabitkhanovna, Abdullayeva Madina Kamilovna	
FROM SCIENCE TO BUSINESS: HOW UNIVERSITIES STIMULATE INNOVATION	94
Prof. A. Bobozhonov, Prof. A.M. Shatre, Assoc. Prof. V. Kirilova Vladimirova, prof. R.Kh. Karlibaeva	
PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF GREEN TECHNOLOGIES IN UZBEKISTAN BASED ON ADVANCED INTERNATIONAL EXPERIENCE	100
Otamuratov Sarvar	
SPECIFIC FEATURES OF MIGRATION FROM UZBEKISTAN AND PROSPECTS FOR ORGANIZATIONAL IMPROVEMENT	105
Sabirova Lola Shavkatovna, Shaislamova Nargiza Kabilovna	

KORXONA BARQAROR AXBOROT TIZIMINI YARATISH QIYINCHILIKLARI.....	112
Abidov Abdujabbar Abduxamidovich	
TIJORAT BANKLARI FAOLIYATIGA FOIZ RISKINING TA'SIRI VA ILMIY-NAZARIY ASOSLARI	119
Isakov.J.Ya	
CREATION OF A MECHANISM FOR THE DEVELOPMENT AND INTRODUCTION OF A MODEL OF COMPLETE TRANSITION TO THE NETZERO ENERGY SYSTEM IN UZBEKISTAN	127
Makhmudova Guljakhon N., Gulomova Nigora Farxadovna	
УСИЛЕНИЕ ВОЗДЕЙСТВИЯ ХОЗЯЙСТВЕННОГО МЕХАНИЗМА НА СТОИМОСТНУЮ ОЦЕНКУ ОСНОВНЫХ ФАКТОРОВ ПРОИЗВОДСТВА.....	133
Алишер Расулев, Сергей Воронин	
РОЛЬ ФИНАНСОВОЙ ГЛОБАЛИЗАЦИИ В РАЗВИТИИ МАЛОГО И СРЕДНЕГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА: ПЕРСПЕКТИВА И ПРИКЛАДНЫЕ РЕШЕНИЯ ДЛЯ ИХ ПЕРЕХОДА К МСФО.....	143
Эргашева Шахло Тургуновна	
DEVELOPMENT PROSPECTS OF AGRICULTURAL ECONOMIC ACTIVITY UNDER DIGITAL TRANSFORMATION	151
Boburjon Vafoev	
ENERGETIKA TIZIMIDAGI KORXONALAR MOLIYAVIY HOLATINING TAHLILI.....	157
Matnazar Yusupovich Raximov	
АСПЕКТЫ УПРАВЛЕНИЯ РАЗВИТИЕМ ЭКОЛОГИЧЕСКОГО ТУРИЗМА В РЕСПУБЛИКЕ	162
Очилова Хилола Фармоновна	
TA'LIM XIZMATLARI BOZORINI TAKOMILLASHTIRISHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLAR	167
Abdullayev Suyun Artikovich	
THE INTERCONNECTION BETWEEN DIGITAL LEARNING PLATFORMS AND THE DIGITAL ECONOMY.....	171
Kuchkarov Takhir Safarovich, Kholmonov Shodiyor Karshiboyevich	
BANK-MOLIYA TIZIMI VA XUSUSIY SEKTORNI RIVOJLANTIRISHDA YANGI TEXNOLOGIYALAR YORDAMIDA BANK FAOLIYATINI RAQAMLASHTIRISH IMKONIYATLARI	174
Norov Akmal Ruzimamatovich	
РАЗВИТИЕ БАНКОВСКО-ФИНАНСОВОЙ СИСТЕМЫ И ЧАСТНОГО СЕКТОРА В РАМКАХ ПЕРСПЕКТИВ ВСТУПЛЕНИЯ ВО ВСЕМИРНУЮ ТОРГОВУЮ ОРГАНИЗАЦИЮ	180
У.А.Юлдашева	
ЗЕЛЕННЫЕ ПОТРЕБИТЕЛИ - ПУТИ РАЗВИТИЯ ЗЕЛЕННОГО РОСТА В РАМКАХ УСТОЙЧИВОЙ ЭКОНОМИКИ	185
Дехканова Наргиза Шарифовна	
ЭКОЛОГИЧЕСКИЙ АУДИТ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ В УЗБЕКИСТАНЕ.....	192
Ходжаева М.Х.	
TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISHDA AHOLINING MOLIYAVIY SAVODXONLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	199
Akbarova Barno Shuxratovna	
SUSTAINABLE ECONOMIC GROWTH THROUGH TOURISM UNDER THE GREEN ECONOMY FRAMEWORK	204
Jumayev Akbar Mahmudovich	
MAKROIQTISODIY BARQARORLIKNI TA'MINLASHDA BANK TIZIMINI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI.....	210
Erkinxojiyev Ismoiljon Ikromjon o'g'li	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA MINTAQAVIY SANOAT KORXONALARIDA KORPORATIV MADANIYATNI RIVOJLANTIRISH VA BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OPTIMALLASHTIRISH	216
Matrizayeva Dilaram Yusupbayevna	
UZBEKISTAN AT THE CROSSROADS OF HISTORY AND GREEN INNOVATION: FROM THE GREAT SILK ROAD TO A SUSTAINABLE FUTURE	220
Avalova Gulshod Murodullayevna	

ГЛАВНЫЕ ВЕКТОРЫ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ПОЛИТИКИ ПО ОБЕСПЕЧЕНИЮ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ В УЗБЕКИСТАНЕ.....	226
Абдуллаева М.К.	
ENVIRONMENTAL MANAGEMENT IN THE INDUSTRIAL CLUSTERS SYSTEM IN UZBEKISTAN: MODERN TRENDS AND DEVELOPMENT PROSPECTS.....	233
Kholikova Rukhsora Sanjarovna	
HUDUDDAGI KICHIK BIZNESNING SAMARALI TARKIBIY TUZILMASINI SHAKLLANTIRISHDA MUTASSADI TASHKILOTLARNING O'ZARO UYG'UN HARAKATINI TASHKIL ETISH.....	239
Sharipov Kuvondik Baxtiyorovich	
BUSINESS ANALYTICS IN HISTORICAL PERSPECTIVE: LESSONS FROM THE INDUSTRIAL REVOLUTION TO THE DIGITAL AGE	246
Burhanova Sabo Tulanovna	
"COST ENGINEERING"NING NAZARIY ASOSLARI VA UNI IQTISODIY SAMARADORLIKNI OSHIRISHDAGI O'RNI.....	252
Zaynitdinova Umida Djalalovna	
FEATURES AND WAYS OF FURTHER DEVELOPMENT OF THE DIGITAL ECONOMY.....	256
Kobilov Alisher, Majidova Irodahon	
ПИЩЕВАЯ ИНДУСТРИЯ УЗБЕКИСТАНА: АГРАРНЫЙ ИМПУЛЬС, ЭНЕРГЕТИЧЕСКОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ И ЦЕНОВАЯ КОНЪЮНКТУРА.....	263
Юлдашев Голибжон Тургунович, Элдорбеков Гофурбек Искандарбек угли	
INCOME INEQUALITY AND MACROECONOMIC DETERMINANTS IN UZBEKISTAN: AN EMPIRICAL ANALYSIS	273
Muhammad Eid Balbaa, Marina Sagatovna Abdurashidova	
РЫНОК ТРУДА В УСЛОВИЯХ ФОРМИРОВАНИЯ ЗЕЛЕННОЙ ЭКОНОМИКИ УЗБЕКИСТАНА.....	276
Амирджанова Ситора Суннат кизи	
EKOLOGIK QO'RIQXONALARDA MONITORING JARAYONLARINING IQTISODIY VA TASHKILIY AHAMIYATI	282
Homidov Hamdam Hasan o'g'li	
ГАРМОНИЗАЦИЯ НАЦИОНАЛЬНЫХ СТАНДАРТОВ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЕТА В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН В СООТВЕТСТВИИ С МСФО	288
Абдужалилова Дилноз Абдусаттаровна	
SUSTAINABLE TOURISM AND BIODIVERSITY PROTECTION: CASE OF UZBEKISTAN WITHIN THE UNESCO WORLD HERITAGE FRAMEWORK.....	294
Yuldasheva Dilnoza Ulugbekovna	
ПРАКТИЧЕСКОЕ ПРИМЕНЕНИЕ НЕЙРОМАРКЕТИНГА НА МАРКЕТПЛЕЙСАХ (WILDBERRIES, UZUM MARKET, ЯНДЕКС МАРКЕТ)	300
Юлдашев Жамшид Абрарович	
ЗЕЛЕНАЯ ЭКОНОМИКА КАК СТИМУЛ РАЗВИТИЯ РЫНКА ТРУДА УЗБЕКИСТАНА.....	309
Шаюсупова Наргиза Тургуновна	
GLOBALLASHUV SHAROITIDA YASHIL IQTISODIYOTNI RIVOJLANISHI O'ZBEKISTONNING XALQARO SAVDOSIGA VA IQTISODIY XAVFSIZLIGIGA TAHDID SIFATIDA.....	315
Mamatov Mamajan Ahmadjonovich	
SUG'URTA TASHKILOTLARI FAOLIYATI SAMARADORLIGINI OSHIRISH VA INNOVATSION SUG'URTA MAHSULOTLARINI JORIY QILISH MASALALARI	321
Xalikulova Gulzada Tadjimuratovna	
O'ZBEKISTON OZIQ-OVQAT BOZORIDA YASHIL MARKETING STRATEGIYALARIDAN FOYDALANISH ORQALI BARQAROR ISTE'MOLNI RAG'BATLANTIRISH	333
Eshmatov Sanjar Azimqulovich	
ИННОВАЦИОННЫЕ ЗЕЛЁНЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В РАЗНЫХ ОТРАСЛЯХ ЭКОНОМИКИ: ГЛОБАЛЬНЫЙ ОПЫТ И НАЦИОНАЛЬНАЯ ПРАКТИКА	337
Назарова Ра'но Рустамовна, Мусаева Гавхар Ахматжон кизи	
YASHIL IQTISODIYOTDA MEHNAT BOZORI: O'ZBEKISTON TAJRIBASI VA ISTIQBOLLARI	343
Homidjonov Fozilxon Umarxon o'g'li, Haydarov Kamoliddin Baratovich	

GREEN INVESTMENT: PATHWAYS TOWARD A SUSTAINABLE FUTURE.....	348
Odilova Sitara Sayfitdin kizi	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA O'ZBEKISTON SANOAT KORXONALARIDA MARKETING STRATEGIYALARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	351
Kutbitdinova Mohigul Inoyatovna	
QURILISH MATERIALLARI SANOATIDA YASHIL TEXNOLOGIYALAR VA RAQAMLI TRANSFORMATSIYANING BARQAROR RIVOJLANISHGA TA'SIRI	356
Metyakubov Azamat Djumanazarovich	
ELEKTR SANOAT KORXONALARINING IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDA MARKETING VOSITALARIDAN FOYDALANISH ISTIQBOLLARI	361
Tursunxo'jayev Sardor Jamoliddin o'g'li	
УЧЕТ ЗАТРАТ И МЕТОДЫ ОПРЕДЕЛЕНИЯ СЕБЕСТОИМОСТИ ПРОДУКЦИИ В НЕФТЕГАЗОВОЙ ОТРАСЛИ	368
Махкамова Саида Гайратовна	
MILLIY HISOBLAR TIZIMIDA INTELLEKTUAL MULK MAHSULOTLARINI MAKROIQTISODIY DARAJADA HISOBGA OLISHNING METODOLOGIK ASOSI.....	375
Sunnatov Muxtor Ne'matovich	
RENEWABLE ENERGY AND MACROECONOMIC STABILITY IN CENTRAL ASIA: PATHWAYS WITHIN THE GREEN ECONOMY	382
Khabibullo Abdullaev	
JAHON SUG'URTA AMALIYOTI ASOSIDA O'ZBEKISTON SUG'URTA BOZORIDA YANGI RIVOJLANISH YO'NALISHLARI.....	387
Abdimovminova Saodat Taxirjonovna	
INTEGRATING DATA SCIENCE INTO GREEN FINANCING AND ECO-INNOVATIONS: ACHIEVING THE GOALS OF UZBEKISTAN-2030	397
Norboev Odil Abraevich, Kungratov Ilmurod Kuzibay ugli	
O'ZBEKISTONDA SANOAT ISHLAB CHIQRISHINI DIVERSIFIKATSIYALASH AMALIYOTI VA ISTIQBOLLARI	404
Olimov Maqsudjon Komiljon o'g'li	
СОЗДАНИЕ ЗЕЛЕННОГО ЭНЕРГЕТИЧЕСКОГО КОРИДОРА В ЕВРОПУ: РЕГИОНАЛЬНЫЙ ПОТЕНЦИАЛ АЗЕРБАЙДЖАНА, КАЗАХСТАНА И УЗБЕКИСТАНА.....	411
Лала Гамидова Адиль, Арзуман Гусейнов Айдын	
MAHALLA TIZIMIDA AHOLINI OZIQ-OVQAT MAHSULOTLARIGA BO'LGAN ISTE'MOL TALABLARI MODEL.....	419
S. Qulmatova	
AHOLI ICHKI MIGRATSIYASINING MEHNAT BOZORIGA TA'SIRINI STATISTIK O'RGANISH	427
Mirolimov Mirislom Mirshokir o'g'li	
O'ZBEKISTONDA BANK TIZIMINI RAQAMLASHTIRISH TENDENSIYALARI VA MUAMMOLARI	434
Jumaniyozova Mukaddas Yuldashevna	
ЗЕЛЁНЫЕ ФИНАНСЫ: ГЛОБАЛЬНЫЕ ТРЕНДЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ В УЗБЕКИСТАНЕ	438
Фаттахова Муниса	
QISHLOQ XO'JALIGI SOHASI FAOLIYATINI DAVLAT TOMONIDAN MUVOFIQLASHTIRISH VA BOSHQARISH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	444
Tuxtamishev Shodimurod Qurbonboyevich	
MARKETING TADQIQOTLARI ASOSIDA MEVA-SABZAVOT MAHSULOTLARI EKSPORT SALOHİYATINI OSHIRISH	452
Xojiyev Elshod Yoqub o'g'li	
СПОСОБЫ УПРАВЛЕНИЯ НАУЧНЫМИ УЧРЕЖДЕНИЯМИ В ЦЕЛЯХ ПЕРЕХОДА НА РАЗРАБОТКУ ЗЕЛЕННЫХ ИННОВАЦИЙ	459
Юдаков Александр Андреевич	
O'ZBEKISTONNI JAHON SAVDO TASHKILOTIGA A'ZO BO'LISHINING OZIQ-OVQAT XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHGA TA'SIRI.....	466
Axmedova N.A.	

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA KLASTERLAR FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISHNING IQTISODIY MEKANIZMI	471
Sherkulov Shohruh Erkin o'g'li	
DEVELOPMENT SCENARIOS OF UZBEKISTAN'S ACTIVE LABOR FORCE UNTIL 2030 AND THEIR ECONOMIC IMPLICATIONS	476
Ganiev Bakhtiyor Zulfikor ugli, Rakhmonov Bekzod Sharibjon ugli	
РАЗВИТИЕ ЗЕЛЁНОЙ ЭКОНОМИКИ КАК ФАКТОР СТИМУЛИРОВАНИЯ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ АКТИВНОСТИ ЖЕНЩИН В УЗБЕКИСТАНЕ	481
Дониерова Фотимабону Алишер кизи	
YASHIL ENERGETIKA VA UNING IQTISODIY TARAQQIYOTDAGI O'RNI	488
Babadjanova Malika Ruzimova	
BENCHMARKING IN THE AUTOMOTIVE INDUSTRY: STRATEGIES FOR SUSTAINABLE COMPETITIVENESS	492
Abdurashidova Nigora	
УЗБЕКИСТАН СТРЕМИТСЯ К УСТОЙЧИВОМУ ЭКОНОМИЧЕСКОМУ РОСТУ, ВНЕДРЯЯ ПРИНЦИПЫ «ЗЕЛЁНОЙ» ЭКОНОМИКИ	498
Сагдуллаева Гулнора Ботыровна	
O'ZBEKISTONDA FAOLIYAT YURITAYOTGAN KOMPANIYALARNING GLOBAL MARKETING STRATEGIYALARIDAN FOYDALANISH YO'NALISHLARI	502
Sharipov Ixtiyor Baxtiyorovich	
ZAIF BANDLIK DAN UNUMLI BANDLIK SARI TRANSFORMATSIYA: O'ZINI O'ZI BAND QILISH	507
Qurbonov Samandar Pulatovich	
ВОЗОБНОВЛЯЕМАЯ ЭНЕРГИЯ В ГЛОБАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКЕ: ТЕКУЩИЕ ТЕНДЕНЦИИ И БУДУЩЕЕ РАЗВИТИЕ	514
Меҳрибан Самедова Тофик	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING MEHNAT UNUMDORLIGINI OSHIRISHGA TA'SIRI	521
Zafar Alisherovich Mamadiev, Nodira Isametdinovna Xasanxonova	
SAVDO KORXONALARIDA BUXGALTERIYA HISOBINI XALQARO STANDARTLARGA INTEGRATSIYA QILISH MEKANIZMLARI	526
Ablazov Lazizbek Abdiquosimovich	
TIJORAT BANKLARINING TRANSFORMATSIYASI JARAYONINI TAKOMILLASHTIRISH	530
Ziyadullaev Z.	
TO'LOV TIZIMI KONSEPTUAL MODELINING SHAKLLANISH TAMOIYILLARI	537
Toshniyozov Sherali Kamoliddinovich	
STAFF PERFORMANCE EVALUATION BASED ON KPI SYSTEM INDICATORS	546
Rakhmatullaeva Shakhnoza Khamidovna, Sadriddinova Sevinchkhon	
SUSTAINABLE DEVELOPMENT AND THE TRANSITION TO A GREEN ECONOMY IN THE CONTEXT OF GLOBAL ECONOMIC TRENDS	555
Svetlana Yurievna Shatokhina	
MILLIY TARBIYA OMILLARI VA MILLIY MADANIY YONDASHUV ASOSIDA TALABALARDA O'QUV TASHABBUSKORLIGINI RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY-AMALIY ASOSLARI	560
Azimova Nilufar Nuriddinovna	
TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINI TA'MINLASHDA BANK RESURLARINING ROLI	567
Xodjayeva Jeyrona Ravshonbek qizi	
O'QUV DASTURINI INTEGRATSIYALASH VA YASHIL KO'NIKMALARNI RIVOJLANTIRISH: AKADEMIK VA SANOAT O'RTASIDAGI TAFOVUTNI YOPIISH	572
Qo'ziqulova Dilfuzaxon Maxammatisaqovna	
DIGITAL TRANSFORMATION AND DIGITAL PLATFORMS AS A KEY FACTOR IN THE DEVELOPMENT OF SMALL BUSINESS ENTITIES	580
Rizayeva Nilufar Oblakulovna	

IQTISODIY OLIY TA'LIMDA STRATEGIK INNOVATSIYALAR: YASHIL KO'NIKMALARNI MILLIY VA GLOBAL BARQARORLIK MAQSADLARI BILAN MUVOFIQLASHTIRISH	585
Xasanova Zarina Maxamadaliyeva	
MARKAZIY OSIYODA YASHIL IQTISODIYOT: BARQAROR RIVOJLANISH YO'LIDAGI TO'SIQLAR VA ISTIQBOLLAR.....	594
Aminov Shovkat O'ktam o'g'li	
ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ЗЕЛЁНЫХ ОБЛИГАЦИЙ В УЗБЕКИСТАНЕ.....	598
Саидрахмедова Аида Мирзаевна	
ПОВЫШЕНИЕ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ЭФФЕКТИВНОСТИ И СНИЖЕНИЕ РИСКОВ КОММЕРЧЕСКИХ БАНКОВ НА ОСНОВЕ ОБЕСПЕЧЕНИЯ БЕЗОПАСНОСТИ ТРАНЗАКЦИЙ В ФИНАНСОВЫХ ИНФОРМАЦИОННЫХ СИСТЕМАХ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ СОВРЕМЕННЫХ СИММЕТРИЧНЫХ КРИПТОСИСТЕМ.....	605
Рахимбердиев Қ.Б.	
ИНТЕГРАЦИЯ ФИНАНСОВЫХ И СТРАХОВЫХ ИНСТРУМЕНТОВ ДЛЯ СТИМУЛИРОВАНИЯ УСТОЙЧИВОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО РОСТА	612
Ш.Ф.Кобилжонова	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ КАПИТАЛА ХОЗЯЙСТВУЮЩИХ СУБЪЕКТОВ В КОНТЕКСТЕ РАЗВИТИЯ БАНКОВСКО-ФИНАНСОВОЙ СИСТЕМЫ И ЧАСТНОГО СЕКТОРА ЭКОНОМИКИ	618
Д.А.Юлдашева	
РОЛЬ БАНКОВСКО-ФИНАНСОВОЙ СИСТЕМЫ И СТРАХОВЫХ МЕХАНИЗМОВ В СТИМУЛИРОВАНИИ РАЗВИТИЯ ЧАСТНОГО СЕКТОРА	624
Г.Т.Ахмедова	
SUG'URTA BOZORI FAOLIYATINI RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA TRANSFORMATSIYALASH VA UNING RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH MASALALARI.....	630
Saidov Farrux Faxriddinovich	
OPPORTUNITIES TO ENSURE SUSTAINABLE ECONOMIC GROWTH IN THE ENERGY SECTOR THROUGH THE TRANSITION TO A GREEN ECONOMY.....	635
Ulashov Aliboy Rashid ugli, Istamova Nasiba Narzillo kizi	
INKLYUZIV OLIY TA'LIMDA MUSTAQIL ISHLASH JARAYONINI TASHKILLASHTIRISH	641
Akbarova Kamola Abdugabbor qizi	
YOUTH-DRIVEN PATHWAYS TO GREEN EMPLOYMENT: A THEORETICAL EXAMINATION OF INCLUSIVE ECONOMIC STRATEGIES	646
Suvpulatov Ozodjon Alijon ugli	
KICHIK BIZNES INFRATUZILMASINI RIVOJLANTIRISHDA XORIJIY TAJRIBALAR VA UNING O'ZBEKISTON UCHUN AHAMIYATI	651
Botirova Xulkar Olimjonovna	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA VA BARQAROR RIVOJLANISH KLASSTERLARI: NAZARIY ASOSLAR VA AMALIY YONDASHUVLAR.....	655
Sherkulova Nodirabegim Baxordin qizi	
BIOTECHNOLOGICAL SOLUTIONS IN URBAN PLANNING: OPPORTUNITIES AND LIMITATIONS OF "LIQUID TREES"	660
Nosirkulov Asadjon Ahmadjon ugli	
YASHIL IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHDA TIKLANADIGAN ENERGIYA MANBALARINING O'RNI.....	663
Fayziyeva Dilso'z Bahodirovna	
KREDIT PORTFELIDA MUAMMOLI KREDITLAR ULUSHINI KAMAYTIRISH YO'LLARI	668
Salixova G.J	
O'ZBEKISTONDA KANDOLAT MAHSULOTLARI BOZORINI RIVOJLANTIRISHDA YASHIL MARKETING STRATEGIYALARIDAN FOYDALANISH.....	672
Boboyorova Maftuna Xaqul qizi, Boboyorov Islombek Xaqul o'g'li	
OLIY TA'LIM TIZIMIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI QO'LLASH METODLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	675
Xusniddinov Yorqinjon Muhiddin o'g'li	

MODA SANOATIDA CRM TIZIMLARINI ELEKTRON SAVDO PLATFORMALARI BILAN UYG'UNLASHTIRISHDAGI TO'SIQLAR	679
Xalilova Nafisa Komilovna	
ENHANCING FOREIGN ECONOMIC RELATIONS AS A DRIVING FACTOR IN THE DEVELOPMENT OF THE NATIONAL ECONOMY	683
Khaitova Feruza Bahrom kizi	
MARKAZIY OSIYO MAMLUKATLARIDA XORIJIY INVESTITSİYALARINING QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA MANBALARIGA TA'SIRI	687
Akishova Shaxnoza Davlet qizi	
BUXORO VILOYATIDA HUNARMANDCHILIK FAOLIYATINING RIVOJLANISH TENDENSIYALARI: TAHLIL VA ISTIQBOLLAR.....	693
Ravshanova Gulchexra Ravshanovna	
SANOATNI RIVOJLANTIRISHNING MEXANIZMLARI TURLARI VA OLIMLARNING YONDASHUVLARI	698
Ne'matov Shoxruxbek Ma'murjon o'g'li	
O'ZBEKISTON BANK-MOLIYA TIZIMIDA KREDIT RISKLARINI BOSHQARISH AMALIYOTINI TAKOMILLASHTIRISH VA UNING XUSUSIY SEKTOR RIVOJLANISHIGA TA'SIRI.....	703
Norova Nozima Nabiyeвна	
O'ZBEKISTON BANK-MOLIYA TIZIMIDA REAL SEKTORNI KREDITLASH MEXANIZMLARINI SAMARALI JORIY ETISH VA XUSUSIY SEKTOR RIVOJIGA TA'SIRI.....	709
Abduxomidov Ikromjon Maxamadin o'g'li	
MOLIYA TIZIMIDA BOJ-TARIF SIYOSATINI TAKOMILLASHTIRISH VA XUSUSIY SEKTOR RIVOJLANISHIGA TA'SIRI (OZIQ-OVQAT IMPORTI MISOLIDA).....	715
Rizaev Mirmahmud Xotamjanovich	
YASHIL MARKETING VA ESG INTEGRATSIYASI: STATISTIK TAHLIL VA BARQAROR RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI	721
Charos G'ayratova	
ИННОВАЦИОННЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ПРОМЫШЛЕННОГО КАПИТАЛА ДЛЯ ОБЕСПЕЧЕНИЯ УСТОЙЧИВОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО РОСТА В УСЛОВИЯХ ФОРМИРОВАНИЯ «ЗЕЛЁНОЙ» ЭКОНОМИКИ.....	727
Г.А.Хайитбаева	
YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISH SHAROITIDA TIJORAT BANKLAR TOMONIDAN TADBIRKORLIK FAOLIYATINI KREDITLASH.....	734
Tajiddinov Jamshiddin Shamsutdinovich	
IQTISODIYOTNING TARKIBIY TRANSFORMATSIYASIGA XORIJIY INVESTITSİYALAR TA'SIRINI BAHOLASH MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH	738
Shodiboyeva Dilzoda Farhodjon qizi	
MOLIYA TIZIMI BARQARORLIGI VA BUDJET TUSHUMLARINI OSHIRISHDA TASHQI IQTISODIY FAOLIYATNING AHAMIYATI.....	743
Aktamov Akbarjon Aslan o'g'li	
ENSURING SUSTAINABLE ECONOMIC GROWTH IN THE TRANSITION TO A GREEN ECONOMY: AN ECONOMETRIC ANALYSIS OF THE RELATIONSHIP BETWEEN CARBON EMISSIONS AND ECONOMIC DEVELOPMENT.....	748
Shakhriddinova Sitara Tolibjon kizi	
YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISH JARAYONIDA TIJORAT BANKLARIDA INVESTITSIYA LOYIHALARI SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA ESG TAMOYILLARINING ROLI	760
Ostonaqulova Gulchehraxon Muhammadyoqub qizi	
YASHIL IQTISODIYOT TAMOYILLARI ASOSIDA SANOAT KORXONALARIDA YETKAZIB BERISH STRATEGIYALARINI ISHLAB CHIQISH	769
Yusupov Ulug'bek Mamayusupovich	
YASHIL IQTISODIYOT KONTEKSTIDA MAKROIQTISODIY BARQARORLIKNI MUSTAHKAMLASH: XALQARO TAJRIBA VA O'ZBEKISTON AMALIYOTI.....	776
Isroilov Islomiddin Kamoliddin o'g'li	

RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA SPORT TASHKILOTLARINING YANGI BIZNES MODELLARINI ISHLAB CHIQISH	782
G'ulomov Musirmon	
O'ZBEKISTONDA IQTISODIYOTGA XORIJIY INVESTISIYALARNI JALB ETISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI VA ISTIQBOLLARI	786
Sharipova Shahnoza Baxtiyorovna	
O'ZBEKISTONDA INVESTISIYA MUHITIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR VA INVESTISIYALARNING IQTISODIYOTGA JALB ETILISH HOLATI TAHLILI	795
Karimova Qunduz Atanazarovna	
O'ZBEKISTON TURISTIK XIZMATLAR BOZORIDA BANDLIK TRANSFORMATSIYASINI VA UNI TARTIBGA SOLISH HOLATINI TAHLIL QILISH	804
To'xtayeva Xurshida Farxodovna	
INVESTITSIYA LOYIHALARIGA TA'SIR QILUVCHI INVESTITSIYA RISKLARINI BAHOLASH	811
Zohidova Ruxsora Komiljon qizi	
ТИПЫ НАЦИОНАЛЬНЫХ ФИНАНСОВЫХ РАЗВЕДОК: ОСНОВНЫЕ РАЗЛИЧИЯ, ФОРМЫ И МЕТОДЫ ОСУЩЕСТВЛЕНИЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ	817
Эсанов Шохрух Отабекович	
FACE RECOGNITION PROGRAM IN PYTHON	823
Khurramova Maftunakhon Zhurabekovna, Khurramov Azizjon Bakhodir ugli	
FORMATION OF ACCOUNTING POLICY FOR INTANGIBLE ASSETS	827
Farxod T. Abduvaxidov, Ramazon A. Abdurakhmanov	
O'ZBEKISTON EKSPORT TARKIBINI YUQORI QO'SHIMCHA QIYMATLI MAHSULOTLARGA O'TKAZISH STRATEGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH	834
Raximov Eshmurod Normuradovich	
EKSPORT FAOLIYATIDA ERKIN IQTISODIY ZONALARNING SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	838
Berdivaliyeva Madina Komiljon qizi	
TURIZM KLASSTERLARIDA TIBBIY XIZMATLAR INTEGRATSIYASI: XALQARO TAJRIBA VA O'ZBEKISTON AMALIYOTI	841
Yazdanova Shohista Tuyg'un qizi Farxodova Shohnoza Umidbek qizi	
O'ZBEKISTON HAVO TRANSPORTI TIZIMINING JAHON IQTISODIYOTIDAGI O'RNI VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI	850
Azimova Moxinur Nozimovna	

EKOLOGIK QO‘RIQXONALARDA MONITORING JARAYONLARINING IQTISODIY VA TASHKILIY AHAMIYATI

Homidov Hamdam Hasan o‘g‘li

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti

“Raqamli iqtisodiyot” kafedrası PhD dotsenti

Email: lochinbekdavronbek@gmail.com

Annotatsiya: Maqolada ekologik qo‘riqxonalarda monitoring tizimlarini shakllantirish va ularni samarali tashkil etishning iqtisodiy hamda tashkiliy jihatlarini chuqur tahlil qilinadi. Yovvoyi tabiat obyektlarini kuzatish, ularning soni, holati va muhofaza darajasini aniqlashga qaratilgan monitoring jarayonlari ekologik barqarorlikni ta‘minlashda asosiy funksiyalardan biriga aylanmoqda. Ayni paytda, raqamli texnologiyalar asosida monitoring tizimlarini takomillashtirish, ma‘lumotlarni real vaqt rejimida yig‘ish va tahlil qilish imkoniyatlarining kengayishi ekologik boshqaruv mexanizmlarida tub o‘zgarishlar yuzaga keltirmoqda.

Maqolada monitoring faoliyatining iqtisodiy ahamiyati – resurslardan oqilona foydalanish, davlat budjeti mablag‘larining samarali taqsimoti, ekologik xavflarni oldindan aniqlash va ularning ijtimoiy-iqtisodiy oqibatlarini kamaytirish bilan asoslanadi. Tashkiliy nuqtai nazardan esa, monitoring tizimlarining institutlashtirilishi, qo‘riqxona ichki boshqaruvining avtomatlashtirilishi, axborot almashinuvi samaradorligi va funksional vakolatlarining aniqligi muhim omillar sifatida baholanadi.

Maqolada ekologik monitoringning tashkiliy modeli, xalqaro amaliyotga asoslangan yondashuvlar, O‘zbekistonda amalda qo‘llanilayotgan monitoring tizimlarining tahlili hamda ularni takomillashtirish bo‘yicha ilmiy-amaliy takliflar bayon etilgan. Tadqiqot natijalari ekologik siyosatni raqamlashtirish, bioxilma-xillikni saqlab qolish va tabiat resurslarini samarali boshqarish bo‘yicha ilmiy asoslangan qarorlar qabul qilishga xizmat qiladi.

Kalit so‘zlar: ekologik monitoring, qo‘riqxona tizimi, raqamlashtirish, iqtisodiy samaradorlik, tashkiliy mexanizm, yovvoyi hayvonlar, axborot tizimi, real vaqt monitoringi, ekologik xavfsizlik, bioxilma-xillikni saqlash.

Abstract: This article provides an in-depth analysis of the formation of monitoring systems in ecological reserves and the economic and organizational aspects of their effective implementation. Monitoring processes aimed at observing wildlife objects, determining their number, condition, and level of protection, are becoming one of the core functions in ensuring environmental sustainability. At present, the improvement of monitoring systems based on digital technologies and the expansion of capabilities to collect and analyze data in real-time are leading to fundamental changes in ecological governance mechanisms.

The economic significance of monitoring activities is substantiated by the rational use of resources, the efficient allocation of state budget funds, the early identification of environmental risks, and the reduction of their socio-economic consequences. From an organizational perspective, important factors include the institutionalization of monitoring systems, the automation of internal management in reserves, the efficiency of information exchange, and the clarity of functional responsibilities.

The article presents a model for organizing ecological monitoring, reviews international practices, analyzes current monitoring systems applied in Uzbekistan, and proposes scientific and practical recommendations for their improvement. The research results serve as a scientific basis for the digitalization of environmental policy, the preservation of biodiversity, and the effective management of natural resources.

Key words: ecological monitoring, reserve system, digitalization, economic efficiency, organizational mechanism, wild animals, information system, real-time monitoring, environmental security, biodiversity conservation.

Аннотация: В статье проводится углублённый анализ формирования систем мониторинга в экологических заповедниках и их эффективной организации с точки зрения экономических и организационных аспектов. Процессы мониторинга, направленные на наблюдение за объектами дикой природы, определение их численности, состояния и уровня охраны, становятся одним из ключевых инструментов обеспечения экологической устойчивости. В настоящее время совершенствование систем мониторинга на основе цифровых технологий, расширение возможностей сбора и анализа данных в режиме реального времени порождают кардинальные изменения в механизмах экологического управления.

Экономическая значимость мониторинговой деятельности в статье обоснована необходимостью рационального использования ресурсов, эффективного распределения бюджетных средств, своевременного выявления экологических рисков и снижения их социально-экономических последствий. С организационной точки зрения особое внимание уделяется институционализации систем мониторинга, автоматизации внутреннего управления заповедниками, эффективности информационного обмена и четкости функциональных полномочий.

В статье изложены предложения по совершенствованию организационной модели экологического мониторинга, анализируются международный опыт и действующие системы мониторинга, применяемые в Узбекистане. Результаты исследования служат научной основой для цифровизации экологической политики, сохранения биоразнообразия и эффективного управления природными ресурсами.

Ключевые слова: экологический мониторинг, система заповедников, цифровизация, экономическая эффективность, организационный механизм, дикие животные, информационная система, мониторинг в реальном времени, экологическая безопасность, сохранение биологического разнообразия.

KIRISH

So‘nggi yillarda atrof-muhitni muhofaza qilish, bioxilma-xillikni asrash va tabiiy resurslardan oqilona foydalanish masalalari global miqyosda dolzarb masalaga aylangan. Ayniqsa, ekologik qo‘riqxonalar — inson aralashuviz saqlanib qolgan noyob tabiiy hududlar sifatida — faqatgina ekologik emas, balki iqtisodiy, ilmiy, madaniy va strategik nuqtai nazardan ham alohida ahamiyat kasb etadi. Ushbu hududlardagi yovvoyi hayvonlar va o‘simliklar holatini muntazam kuzatish, ularning soni, yashash sharoiti va ekologik xavfsizligini baholash, monitoring tizimining mavjudligi va samaradorligiga bevosita bog‘liq.

Ekologik monitoring tizimlari zamonaviy ekologik boshqaruvning muhim tarkibiy qismiga aylangan. Ayniqsa, ularni raqamli texnologiyalar bilan integratsiyalash, real vaqt rejimida ma‘lumotlar yig‘ish va tahlil qilish imkoniyatlarini yaratish, boshqaruv qarorlarining aniqligi va operativligini ta‘minlashga xizmat qilmoqda. Raqamlashtirish ekologik xavflarni oldindan aniqlash, resurslarni optimallashtirish, xo‘jalik faoliyatining tabiiy muhitga ta‘sirini kamaytirish kabi ko‘plab yo‘nalishlarda monitoring tizimining iqtisodiy samaradorligini oshirishga yordam bermiqda.

Biroq, amaldagi monitoring tizimlarining ko‘plab jihatlari — jumladan, institutsional asoslarning zaifligi, ichki boshqaruvning yetarli avtomatlashtirilmagani, ma‘lumotlar oqimining fragmentarligi va axborot almashinuvidagi muammolar — ekologik qo‘riqxonalarda monitoringning to‘liq ishlashiga to‘sqinlik qilmoqda. Shu sababli, monitoring tizimlarini nafaqat texnik, balki iqtisodiy va tashkiliy nuqtai nazardan ham takomillashtirish zarurati mavjud.

Mazkur maqolada ekologik qo‘riqxonalarda monitoring tizimlarini samarali tashkil etishning iqtisodiy va tashkiliy ahamiyati ilmiy asosda yoritiladi. Raqamli texnologiyalar asosida monitoring jarayonlarini optimallashtirish, axborot tizimining iqtisodiy samaradorligini oshirish, boshqaruv strukturasi takomillashtirish hamda xalqaro tajribalarni tahlil qilish orqali O‘zbekistondagi qo‘riqxona tizimi uchun amaliy takliflar ishlab chiqishga alohida e‘tibor qaratiladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR TAHLILI

So‘nggi yillarda ekologik muhofaza, bioxilma-xillikni saqlash va atrof-muhit monitoringi masalalari global ilmiy hamjamiyatning dolzarb tadqiqot yo‘nalishlaridan biriga aylangan. Xususan, muhofaza etiladigan tabiiy hududlarda — jumladan, ekologik qo‘riqxonalarda — yovvoyi hayvonlar va o‘simliklar holatini real vaqt rejimida kuzatish, tahlil qilish va boshqaruv qarorlarini asoslashda raqamli monitoring texnologiyalarining roli ortib bormoqda. Bu jarayonda monitoring tizimlarining iqtisodiy samaradorligini baholash, ularni boshqarishning tashkiliy modellarini takomillashtirish va raqamli axborot oqimlarini optimallashtirish ilmiy izlanishlar markazida turibdi.

Ushbu yo‘nalishda bir qator yetuk xorijiy olimlar – J. Franklin, D. Lindenmayer, M. Burgman, T. Lovett, D. Keith kabi tadqiqotchilar tomonidan ekologik monitoringning konseptual modellari, monitoring tizimlarining ekologik qarorlar qabul qilishdagi roli, axborot tarmoqlari asosida ma’lumotlar oqimini boshqarish va monitoring natijalarining iqtisodiy baholanishi kabi masalalar bo‘yicha chuqur ilmiy izlanishlar olib borilgan. Ayniqsa, IoT texnologiyalari, dronlar, masofaviy zondlash (remote sensing), sun’iy intellekt va GIS texnologiyalar asosida yovvoyi hayvonlarni real vaqt rejimida kuzatish tizimlari so‘nggi yillarda jahon miqyosida keng qo‘llanilmoqda.

MDH davlatlari va Markaziy Osiyo mamlakatlarida, xususan, Rossiya, Qozog‘iston va Belarus olimlari tomonidan muhofaza etiladigan hududlarda monitoringning tashkiliy-huquqiy asoslari, raqamlashtirish orqali ekologik ma’lumotlarni yig‘ish va davlat nazorati samaradorligini oshirish borasida qator nazariy va amaliy tavsiyalar ishlab chiqilgan. Ayniqsa, Rossiya Fanlar akademiyasining ekologiya institutlari tomonidan “boshqariladigan monitoring” kontseptsiyasi asosida qo‘riqxonalar tizimlarini integratsiyalashtirish raqamli platformaga o‘tkazish bo‘yicha dastlabki loyihalar mavjud.

O‘zbekiston kontekstida esa, ekologik monitoring masalalariga bag‘ishlangan qator ilmiy maqolalar, magistrlik va PhD dissertatsiyalari, milliy strategik dasturlar mavjud. Xususan, “Yashil makon”, “Yovvoyi hayvonlar muhofazasi”, “Raqamli O‘zbekiston – 2030” kabi hujjatlar monitoring tizimlarining modernizatsiyasi va raqamlashtirish zaruratini e’tirof etgan. Biroq, aynan ekologik qo‘riqxonalarda monitoring jarayonlarini raqamlashtirishning iqtisodiy va tashkiliy jihatlari bo‘yicha tizimli, kompleks tadqiqotlar yetarli darajada olib borilmagan.

Amaldagi tadqiqotlar asosan atrof-muhit monitoringining umumiy tamoyillari yoki iqlim o‘zgarishi kontekstidagi ekologik muammolarga qaratilgan bo‘lib, monitoring tizimlarini ichki boshqaruv, axborot oqimi, institutsional mexanizmlar va real vaqt monitoringi nuqtai nazaridan optimallashtirishga oid yondashuvlar kam yoritilgan.

Shu boisdan, mazkur ilmiy tadqiqot ekologik qo‘riqxonalarda monitoring tizimlarini raqamlashtirish jarayonida vujudga keladigan iqtisodiy va tashkiliy muammolarni tizimli tahlil qilish, ularni zamonaviy texnologiyalar bilan integratsiyalashtirish va boshqaruv samaradorligini oshirishga qaratilgan yangi metodologik asoslarni ishlab chiqishga xizmat qiladi. Bu esa O‘zbekiston ekologik siyosatida ilg‘or ilmiy yondashuvlarga asoslangan, barqaror boshqaruv tizimlarini yaratish imkonini beradi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotda tizimli yondashuv, tahliliy va qiyosiy metodlar asosida ekologik qo‘riqxonalarda monitoring jarayonlarini raqamlashtirish, mavjud tizimlarning tashkiliy va iqtisodiy samaradorligini baholash hamda raqamli texnologiyalar integratsiyasining natijalarini o‘rganish amalga oshirildi. Amaliy tahlillar uchun O‘zbekistonning tanlab olingan ekologik qo‘riqxonalari — jumladan, “Qizilqum” va “Zarafshon” qo‘riqxonalari misol sifatida tanlandi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Bugungi kunda ekologik muhofaza qilinadigan hududlar — xususan, milliy bog‘lar va qo‘riqxonalarning monitoringi zamonaviy atrof-muhit boshqaruvida hal qiluvchi o‘ringa ega. Bu borada Xitoy, AQSh, Kanada, Buyuk Britaniya kabi mamlakatlar tomonidan joriy etilgan uzoq muddatli monitoring dasturlari xalqaro miqyosda ilg‘or tajribalar sirasiga kiradi. Mazkur tajribalarni tahlil qilish orqali O‘zbekistonda ham ekologik qo‘riqxonalarda monitoring jarayonini raqamlashtirishning nazariy va metodologik asoslarini shakllantirish mumkin.

Xitoyda qo‘riqlanadigan hududlar tizimining yangi modeli shakllanmoqda. U milliy bog‘larni asosiy bo‘g‘in sifatida, qo‘riqlanadigan hududlarni negiz sifatida, va tabiat bog‘larini qo‘shimcha element sifatida tasniflaydi. Bu yondashuv barqaror rivojlanishning yangi bosqichini boshlab beradi. Ushbu model BMTning 2030-yilgacha bo‘lgan Barqaror rivojlanish kun tartibiga va ekologik muhofazaga oid global maqsadlarga mos ravishda ishlab chiqilgan.

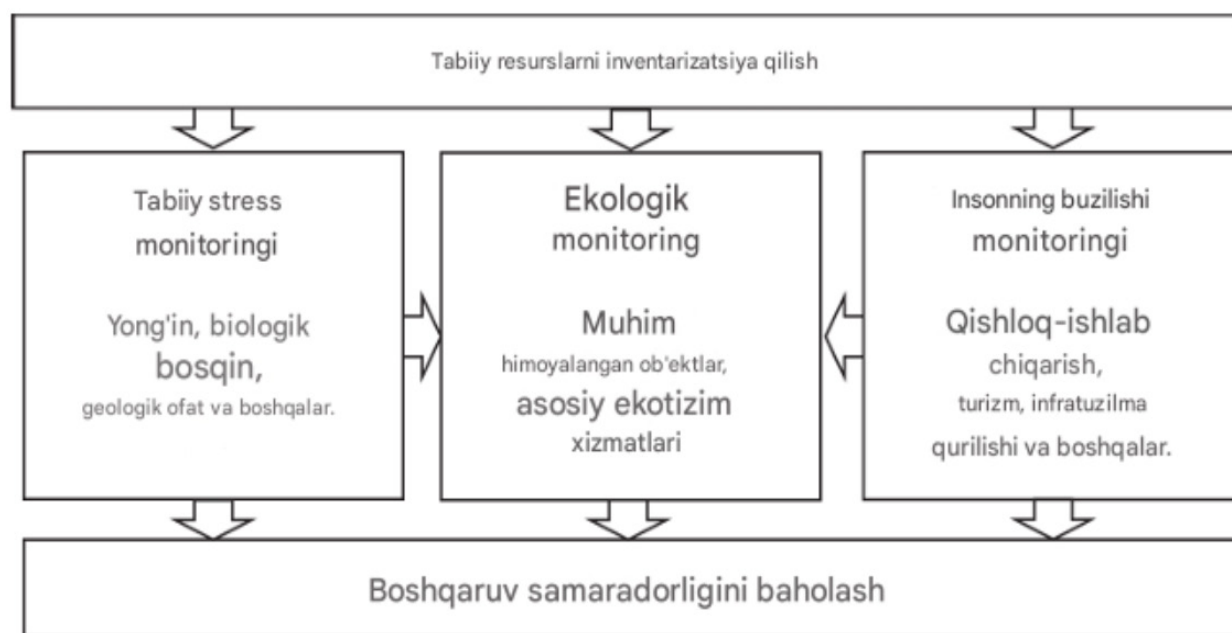
IUCN (Xalqaro tabiatni muhofaza qilish ittifoqi) talqiniga ko‘ra, milliy bog‘lar faqatgina biologik xilma-xillikni emas, balki hududiy ekologik jarayonlar, tabiiy xizmatlar, hamda madaniy va ilmiy faoliyat imkoniyatlarini ham saqlovchi muhim makon sifatida qaraladi. Bu holat O‘zbekiston kabi o‘ziga xos tabiiy landshaftlarga ega davlatlar uchun ham dolzarb bo‘lib, ayniqsa Qizilqum biosferasi, Nuratau tog‘lari, Amudaryo deltasidagi muhofaza zonalarini singari hududlarda raqamli monitoring tizimlarining joriy etilishi strategik ahamiyat kasb etadi.

Xorijiy mamlakatlar tajribasida, masalan, Kanadada – «Ecological Integrity Monitoring (EIM)», AQShda – «Vital Signs Monitoring Program», Buyuk Britaniyada – «Common Standard for Monitoring» (CSM) kabi milliy dasturlar asosida monitoring tizimlari shakllantirilgan. Bu tizimlar asosiy bosqich sifatida tabiiy resurslar inventarizatsiyasi, ekologik monitoring, inson omillarining ta’sirini tahlil qilish, va boshqaruv samaradorligini baholash kabi tarkibiy qismlarni o‘z ichiga oladi.

Xitoy misolida Giant Panda National Park (42 ta qo‘riqxona, 14 ta o‘rmon bog‘i, 5 ta geopark va boshqalardan iborat tizim) holatida kuzatilganidek, turli boshqaruv organlari tomonidan olib borilgan monitoring amaliyotlarini integratsiyalash — murakkab, lekin zarur jarayon hisoblanadi. O‘zbekistonda ham ko‘plab ekologik hududlar (masalan, Zarafshon, Kitob, Chatqol va Surxon qo‘riqxonalari) respublika miqyosidagi turli boshqaruv strukturalari tasarrufida bo‘lib, ular o‘rtasida yagona raqamli monitoring platformasini yaratish dolzarb muammo sifatida ajralib turadi.

Tadqiqotlarga ko‘ra (Stoddard va boshq., 2005; Gaston va boshq., 2006), ekologik monitoring — bu faqatgina biologik turli-tumanlikni o‘lchash emas, balki ekotizimlar dinamikasini, iqlim o‘zgarishi, antropogen bosimlar, tabiiy resurslardan foydalanish, va boshqaruv ta’sirining natijalarini baholash jarayonidir. Shu nuqtai nazardan, O‘zbekistonda qo‘riqxonalarda raqamli texnologiyalar asosida geografik axborot tizimlari (GIS), IoT sensorlar, dronlar, va sun‘iy intellekt asosidagi tahlil tizimlari joriy etilishi monitoring sifatini tubdan oshirishi mumkin.

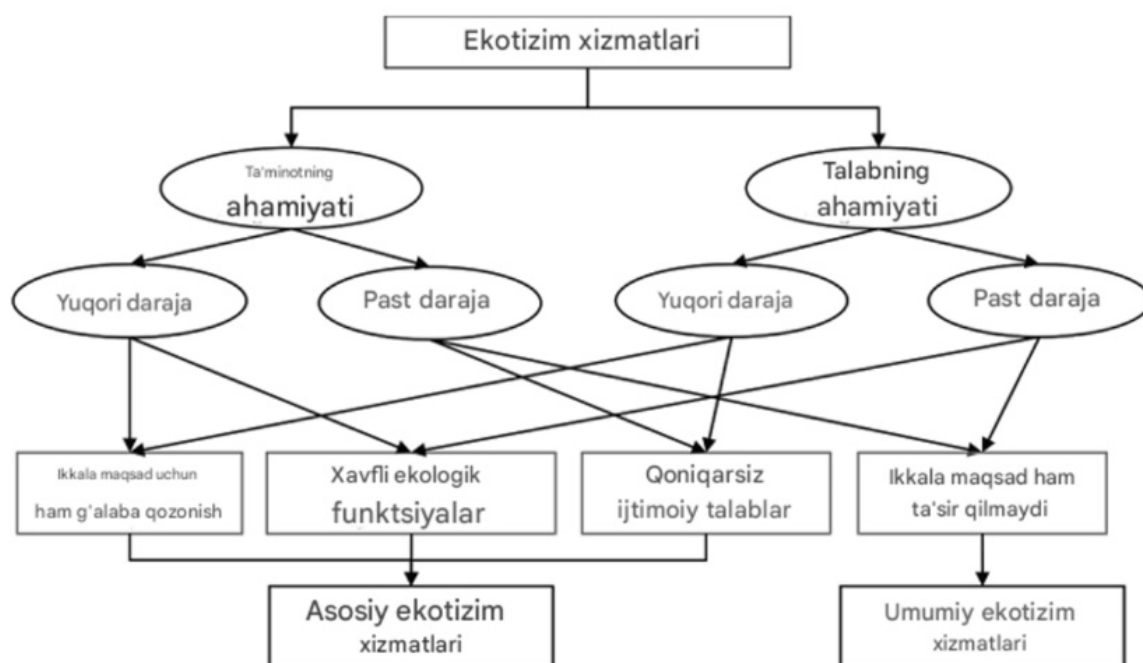
Ayni paytda O‘zbekistonda qo‘riqlanadigan tabiiy hududlar monitoringi asosan ko‘zdan kechirish va qog‘oz shaklidagi hisobotlar bilan cheklangan. Bu esa na real vaqtda ekologik holatni aniqlash, na ekotizimlarning uzluksiz dinamikasini kuzatish imkonini beradi. Bu borada birlashtirilgan raqamli monitoring tizimini yaratish orqali, atmosfera, suv, tuproq, o‘simlik va hayvonot dunyosining holati bo‘yicha real vaqtli ma’lumotlar jamlanadi, boshqaruv qarorlarini qabul qilish esa tezlashadi va ilmiy asoslanadi. (1-rasmda)

1-rasm. Ekologik qo‘riqxonalarda monitoring tizimining funksional tarkibi va boshqaruvga ta’sir ko‘rsatish zanjiri¹

Ushbu model ekologik qo‘riqxonalarda monitoring tizimining ko‘p funksiyali va tizimli yondashuv asosida tashkil etilishini ifodalaydi. Diagrammada monitoring uchta asosiy yo‘nalishda amalga oshiriladi: tabiiy stress monitoringi (masalan, yong‘in, biologik bosqin, geologik ofatlar), ekologik monitoring (asosiy ekotizim xizmatlari va muhofaza etiluvchi obyektlar), hamda inson omiliga oid monitoring (qishloq xo‘jaligi, turizm, infratuzilma va boshqalar bilan bog‘liq inson aralashuvi). Har bir monitoring yo‘nalishi o‘ziga xos axborot oqimini shakllantiradi va bu oqimlar boshqaruv samaradorligini baholashga xizmat qiladi. Ushbu zanjirli yondashuv qo‘riqxonalar faoliyatida ilmiy asoslangan boshqaruv qarorlarini qabul qilish imkonini beradi. Diagramma, shuningdek, tabiiy resurslar inventarizatsiyasi asosida monitoring bosqichlarining ketma-ketligi va o‘zaro bog‘liqligini ko‘rsatadi.

¹ Manba: Muallif tomonidan tayyorlangan asosiy ilmiy manba va xorijiy adabiyotlar asosida ishlab chiqilgan.

2-rasm. Ekologik qo'riqxonalarda ekotizim xizmatlarini baholash mezonlari va funksional qarorlar qabul qilish modeli²

Ushbu model ekologik qo'riqxonalarda ekotizim xizmatlarini baholashda qo'llaniladigan muhim uslubiy yondashuvni ifodalaydi. Model asosida ekotizim xizmatlarining boshqaruvdagi ahamiyati ikki asosiy omil – ta'minot darajasi va foydalanuvchi talabining darajasi orqali aniqlanadi.

Agar ta'minot va talab har ikkisi yuqori bo'lsa, ekotizim xizmatlari yuqori iqtisodiy, ekologik va ijtimoiy ahamiyatga ega bo'lib, ular “asosiy ekotizim xizmatlari” sifatida tasniflanadi. Bunday holat ekologik qo'riqxonalar faoliyatida ustuvor yo'nalishlar sifatida e'tiborga olinadi.

Agar ta'minot yuqori, ammo talab past bo'lsa, mavjud resurslar yetarli bo'lsa-da, ulardan foydalanish darajasi past bo'lib, bu qoniqarsiz ijtimoiy talablar holatini yuzaga keltiradi. Bu xizmatlar strategik rejalashtirishda ikkilamchi o'rinda turadi.

Aksincha, ta'minot past, talab esa yuqori bo'lsa, ekologik muvozanat izdan chiqadi va bu xavfli ekologik funktsiyalarning paydo bo'lishiga olib keladi. Bunday holatlarda monitoring kuchaytirilishi va tezkor choralar ko'rilishi talab etiladi.

Agar har ikkala omil – ta'minot ham, talab ham past bo'lsa, bu xizmatlar umumiy ekotizim xizmatlari deb baholanadi va ularning boshqaruvdagi ustuvorligi past bo'ladi.

Mazkur model ekologik qo'riqxona tizimida ekotizim xizmatlarini tahlil qilish, ustuvorliklarni aniqlash va resurslarni samarali boshqarishda muhim metodologik asos bo'lib xizmat qiladi. Shu orqali ekologik xavfsizlikni ta'minlash, bioxilma-xillikni saqlash va insonning ekologik ehtiyojlarini qondirish bo'yicha muvozanatli qarorlar qabul qilinadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Tahlil natijalari shuni ko'rsatadiki, ekologik qo'riqxonalarda ekotizim xizmatlarini baholashda ularning ta'minot darajasi va ularga bo'lgan ijtimoiy talab muhim aniqlovchi omillar hisoblanadi. Ekotizim xizmatlarining ushbu ikki ko'rsatkich asosida sinflanishi resurslardan samarali foydalanish, ustuvorliklarni belgilash va xavfli holatlarni aniqlashda muhim vosita bo'lib xizmat qiladi.

Xususan, ta'minot va talabning yuqori darajada bo'lishi ekotizimning asosiy funktsiyalarini ifodalaydi va ularni saqlash bo'yicha ekologik boshqaruv choralari ustuvorlikka ega bo'lishi zarur. Aksincha, ta'minot past, ammo talab yuqori bo'lgan holatlarda ekologik muvozanatga tahdid soluvchi xavfli funktsiyalar vujudga kelishi mumkin, bu esa ekologik monitoring va xavfsizlik choralari kuchaytirishni taqozo etadi.

Shuningdek, ta'minot yetarli bo'lsa-da, talab past bo'lgan holatlarda mavjud ekotizim imkoniyatlari yetarli darajada ishlatilmayotgan bo'lishi mumkin. Bu holat ekologik ta'lim va targ'ibot ishlarini kuchaytirish orqali barqaror talabni shakllantirish zarurligini ko'rsatadi.

² Manba: Manba: Muallif tomonidan tayyorlangan asosiy ilmiy manba va xorijiy adabiyotlar asosida ishlab chiqilgan.

Yuqoridagilarga asoslanib, quyidagi takliflarni ilgari surish mumkin.

Ekotizim xizmatlarini baholash tizimini raqamlashtirish orqali real vaqt rejimida monitoring olib borish va xizmatlar ustuvorligini tez aniqlash imkoniyati yaratilishi lozim.

Tadbirkorlik va turizm sohalarida ekotizim xizmatlariga bo'lgan talabni rag'batlantirish orqali ularning iqtisodiy samaradorligi oshirilishi mumkin.

Xavfli ekologik funksiyalar aniqlanganda tezkor ekologik javob mexanizmlarini shakllantirish lozim. Bunga favqulodda vaziyatlar xizmatlari, mahalliy boshqaruv va nodavlat tashkilotlar o'rtasidagi hamkorlikni mustahkamlash orqali erishish mumkin.

Qoniqarsiz ijtimoiy talablar mavjud bo'lgan hududlarda ekologik savodxonlikni oshirishga qaratilgan dasturlarni kengaytirish zarur.

Ilmiy asoslangan baholash mezonlariga tayanilgan holda resurslarni qayta taqsimlash orqali ekologik qo'riqxonalarda resurslardan foydalanish samaradorligini oshirish mumkin.

Umuman olganda, ekotizim xizmatlarining turli darajadagi tahlili va ularning baholash mezonlariga asoslangan holda boshqaruv qarorlarini ishlab chiqish ekologik qo'riqxonalarda barqaror rivojlanishni ta'minlashda muhim ahamiyatga ega hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Yusupov M.B., Kucharova S.Sh. (2023). Ekotizim xizmatlarini baholashda raqamli indikatorlardan foydalanishning nazariy asoslari. – "Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar" jurnali, №2(32), 45–52-betlar.
2. MAWR (2022). Monitoring and Assessment of Ecosystem Services in Protected Areas. – Tashkent: Ministry of Agriculture and Water Resources of the Republic of Uzbekistan, 128-bet.
3. Rakhmatov A.A. (2021). Ekologik muhofaza hududlarida raqamli monitoring tizimlarini joriy etish tamoyillari. – "Tabiat resurslari va ekologik barqarorlik" jurnali, №1(11), 17–24-betlar.
4. Daily G. C., Polasky S. (2009). Ecosystem services in decision making: time to deliver. – Frontiers in Ecology and the Environment, 7(1), 21–28.
5. Millennium Ecosystem Assessment (2005). Ecosystems and Human Well-being: Synthesis. – Island Press, Washington, DC.
6. Tapscott D., Tapscott A. (2016). Blockchain Revolution: How the Technology Behind Bitcoin Is Changing Money, Business, and the World. – Penguin Publishing Group.
7. United Nations (2020). Environmental Governance for Ecosystem Services. – UN Environment Programme, Nairobi. <https://www.unep.org>
8. Komilov B.K. (2022). Ekotizim monitoringida axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining qo'llanilishi. – "Innovatsion rivojlanish yo'llari" jurnali, №4(18), 29–35-betlar.

**TOSHKENT DAVLAT
IQTISODIYOT UNIVERSITETI**

IV GLOBAL VA MILLIY IQTISODIYOT TRENDLARI: “O‘ZBEKISTON – 2030” STRATEGIYASI FORUMI

YASHIL IQTISODIYOT VA TARAQQIYOT

Ilmiy elektron jurnal

(MAXSUS SON)

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o‘g‘li

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali 03.11.2022-yildan
O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№566955 reyestr raqami tartibi bo‘yicha ro‘yxatdan o‘tkazilgan.
Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug‘bek tumani
Kumushkon ko‘chasi, 26-uy.

TASHKENT STATE
UNIVERSITY OF ECONOMICS

23-24

OCTOBER
2030

1st CONFERENCE:
DIRECTIONS FOR ENSURING
SUSTAINABLE ECONOMIC
GROWTH IN THE CONTEXT OF
TRANSITION TO A GREEN ECONOMY

23-24
OCTOBER
2025

3RD CONFERENCE:
MACHINE LEARNING AND ARTIFICIAL INTELLIGENCE:
A NEW APPROACH TO ECONOMETRIC ANALYSIS

CONFERENCE "GLOBAL
AND NATIONAL ECONOMIC
TRENDS"

UZBEKISTAN
STRATEGY

23-24 OCTOBER

- ARTIFICIAL INTELLIGENCE
AND DIGITAL TECHNOLOGIES
- ECONOMETRICS AND
BUSINESS ANALYTICS
- DATA SCIENCE (DATABASES)
- DIGITAL GOVERNMENT
- DIGITAL TRANSFORMATION
- ECONOMIC STATISTICS
- QUANTITATIVE MEASUREMENT
OF THE ECONOMY

2nd CONFERENCE:
BANKING AND
FINANCIAL SYSTEM AND
DIRECTIONS FOR DEVELOPING
THE PRIVATE SECTOR

23-24 2025
OCTOBER

- Makroiqtisodiy barqarorlik
- Yashil iqtisodiyotda
mehnat bozori
- Jahon iqtisodiyoti va xalqaro
iqtisodiy munosabatlar
- Yashil investitsiya va kreditlash
- Yashil texnologiyalar
- Eko turizm
- Yashil innovatsiyalar

СТРАТЕГИЯ
«УЗБЕКИСТАН – 2030»

23-24 2025
OCTOBER

- Makroiqtisodiy barqarorlik
- Yashil iqtisodiyotda
mehnat bozori
- Jahon iqtisodiyoti va xalqaro
iqtisodiy munosabatlar
- Yashil investitsiya va kreditlash
- Yashil texnologiyalar
- Eko turizm
- Yashil innovatsiyalar

strategy2025.tsue.uz

YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISH
SHAROITIDA BARQAROR IQTISODIY
O'SISHNI TA'MINLASH YO'NALISHLARI

2030

<https://strategy2025.tsue.uz/>

TASHKENT STATE UNIVERSITY OF ECONOMICS ФОРУМ UZBEKISTAN
STRATEGY

ISSN: 2992-8982

Elektron pochta: sq1141983@gmail.com

Telefon: +998 93 124 57 11

Sayt: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>

Telegram: https://t.me/taraqqiyot_va_talim_uz

ISBN 978-9910-8110-8-1

9 789910 811081

CONFERENCE "GLOBAL
AND NATIONAL ECONOMIC
TRENDS"

1st CONFERENCE:
DIRECTIONS FOR ENSURING
SUSTAINABLE ECONOMIC
GROWTH IN THE CONTEXT OF
TRANSITION TO A GREEN ECONOMY

2030
UZBEKISTAN
STRATEGY

BANK-MOLIYA TIZIMI
VA XUSUSIY SEKTORNI
RIVOJLANTIRISH
YO'NALISHLARI